

Bildande av naturreservatet Ekeryd i Tingsryds kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar området Ekeryd som naturreservat. Gränsen för naturreservatet ska vara den gräns som anges i bifogad karta (bilaga 1).

För att uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet.

Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan (bilaga 2) för reservatets långsiktiga vård.

Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att:

- bevara äldre lövnaturskog, sumpskog och trädklädd betesmark med gamla träd och en varierad och flerskiktad struktur med god förekomst av död ved i olika nedbrytningsstadier
- hydrologin ska vara naturlig i sumpskogar och vattenmiljöer
- det rörliga friluftslivet ska ges möjlighet till naturupplevelser under förutsättning att det inte påverkar naturvärdena negativt.

Syftet ska uppnås genom att:

- områdets skyddsvärda naturmiljöer bevaras genom föreskrifter som reglerar jord- och skogsbruk och olika typer av exploatering,
- områdets skogar och trädklädda betesmarker i huvudsak får formas av naturliga processer vilka vid behov kan efterliknas genom naturvårdande skötsel. Skog som är påverkad av skogsbruk restaureras, gran begränsas, bete fortsätter och

kan återupptas där det är lämpligt samt att livsmiljöer kan nyskapas för att gynna växter, djur och svampar,

- den naturliga hydrologin bevaras och restaureras vid behov,
- lämpliga åtgärder för att främja upplevelsevärdena vidtas.

Föreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. bedriva täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller annan jordart
2. borra, spränga, schakta, gräva, dämma, dika, fylla ut, tippa, anordna upplag eller utföra annan liknande åtgärd
3. anlägga väg, parkeringsplats eller vändplats
4. ta bort eller skada stengärdesgård eller odlingsröse
5. uppföra byggnad, ledning, mast, vindkraftverk eller annan anläggning
6. avverka, gallra, beskära, röja, så, plantera träd eller buskar eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller skada enskilda träd eller buskar
7. skada, ta bort eller upparbeta dött träd, vindfälle eller döda grenar
8. sprida bekämpningsmedel, gödsel, kalk eller annat jordförbättringsmedel
9. ändra växt- och djurlivets sammansättning genom att föra in, så eller plantera ut arter
10. utfodra vilt eller anlägga åtel

Följande åtgärder är förbjudna att vidta utan Länsstyrelsens tillstånd:

11. gräva i vägområde, till exempel nedgrävning av ledning
12. uppföra jakttorn
13. öppna upp siktgata för jaktens behov
14. bedriva tävlings-, övnings- eller lägerverksamhet
15. sätta upp tavla, skylt, affisch, snitsel, konstföremål eller liknande.

Undantag: Jaktpass får markeras med skylt.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla:

1. utmärkning av reservatsgräns och information om reservatet
2. att skötsel utförs som behövs för att bevara och utveckla naturvärdena:
 - a. betesdrift om inte fastighetsägaren själv utför detta eller anlitar annan brukare
 - b. avverkning av träd, tillskapande och utplacering av död ved (inklusive död ved från områden utanför reservatet), röjning av sly, hamling, veteranisering, flytt av vindfällan
 - c. igenläggning och dämning av diken
 - d. naturvårdsbränning i gräsmark
 - e. bekämpning av invasiva eller främmande arter eller göra åtgärder för att begränsa inhemska arter som hotar naturvärdena i området
 - f. utsättning av i naturtyperna naturligt förekommande arter
 - g. uppsättning av fågel-, fladdermus- eller insektsholkar
 - h. vid behov byggande av vindskydd för betesdjur samt stödutfodring
 - i. skapande av jordblottor och sandbäddar i solexponerade lägen för att gynna insekter och växter som lever i sand.
3. iordningställande av anordningar för allmänheten i form av parkeringsplats, informationsplats, vindskydd, strövstig och rastplats
4. åtgärder för vetenskaplig undersökning med tillstånd från Länsstyrelsen
5. tillfälliga upplag i samband med skötselåtgärder
6. användning av vägar i den utsträckning som behövs för att utföra skötselåtgärder.

Länsstyrelsen ansvarar för att skötselåtgärder enligt ovan och som specificeras i fastställd skötselplan utförs.

C. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 30§ miljöbalken och 22§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom området

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. skada naturföremål eller ytbildning, till exempel genom att gräva, borra, måla eller mejsla
2. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar
3. plocka, skada eller gräva upp örter, svampar, mossor, lavar eller andra växter annat än plockning av enstaka exemplar av icke-fridlysta arter. Bär och matsvamp får plockas för husbehov
4. samla in insekter, snäckor, maskar eller andra ryggradslösa djur annat än enstaka exemplar av icke-fridlysta arter
5. framföra eller parkera motordrivet fordon, husvagn eller släpvagn annat än på anvisad väg och iordningställd parkeringsplats om sådan finns
6. parkera eller ställa upp husvagn, husbil eller liknande mellan kl. 00.00 och 05.00
7. elda annat än på anvisad och iordningställd eldplats
8. störa eller skada djurlivet till exempel genom närgånget uppträdande vid bo- eller lekplats.

Följande åtgärder kräver Länsstyrelsens tillstånd:

9. vetenskaplig undersökning som omfattar åtgärder reglerade i föreskrifterna nr C1 – C8
10. sätta upp tavla, skylt, affisch, snitsel, konstföremål eller liknande
11. bedriva tävlings-, övnings- eller lägerverksamhet.

Föreskrifterna hindrar inte:

- förvaltaren eller den som arbetar på förvaltarens uppdrag att utföra de åtgärder som framgår av ovan angivna B-föreskrifter som behövs för reservatets vård eller uppföljning av bevarandestatus.
- normalt underhåll av ledning och ledningsgata, akuta reparationsåtgärder på ledning samt borttagande eller

ersättning av ledning. Träd som fallit eller grenar som kapats vid åtgärder ska lämnas i naturreservatet.

- normalt underhåll av vägar och stigar. Träd som fallit eller grenar som kapats vid åtgärder ska lämnas i naturreservatet.

Föreskrifterna under C gäller omedelbart, även om de överklagas.

Med Länsstyrelsens tillstånd enligt föreskrifterna ovan avses inte en dispensprövning utan endast att Länsstyrelsen i skriftlig form kan ge sitt tillstånd till en åtgärd efter att denna beskrivits på lämpligt sätt.

Utöver ovan angivna föreskrifter gäller annan lagstiftning, bland annat miljöbalken, jaktlagstiftning, terrängkörningslagen och kulturmiljölagen.

Skälen för beslutet

Skälen för beslutet är områdets prioriterade bevarandevärden ädellövskog, lövsumpskog, blandlövskog samt trädklädd betesmark. Bildandet av naturreservatet bedöms främja bevarandet av de utpekade värdena.

Naturreservatets högsta biologiska värden är knutna till ädellövskog med ek, ask, lind, hassel och bok, lövsumpskog med grova alsocklar och blandlövskog med grov asp. Bevarandevärdena hotas av skogsbruk, ingrepp i hydrologin, och avsaknad av naturvårdande skötselåtgärder, till exempel reducering av gran.

För att gynna de prioriterade bevarandevärdena behövs skötselåtgärder som möjliggörs i och med att beslut om naturreservat fattas. Skötselåtgärderna specificeras närmare i skötselplanen.

Redogörelse för ärendet

Ärendet initierades hösten 2024 då fastighetsägarna inkom med en förfrågan om skydd till Länsstyrelsen som kort därefter besökte området i fält. Sommaren 2025 tecknades en överenskommelse om intrångsansättning med fastighetsägarna.

Ärendets beredning

Förslaget till beslut och skötselplan skickades den 24 september 2025 till sakägare som förelades att komma in med eventuella erinringar. Myndigheter, ideella föreningar med flera har samtidigt lämnats tillfälle att yttra sig över förslaget. Då reservatsområdet berörs av en outredd samfällighet och även eventuellt av ett ledningsservitut där Lantmäteriet inte kunnat utreda exakt var ledningen går har förslaget till beslut också kungjorts i tidningen Smålandsposten den 26 september 2025 och i Växjöbladet Kronobergaren den 3 oktober 2025.

Synpunkter på förslaget till beslut

Skogsstyrelsen ser positivt på att naturvärdena i området skyddas långsiktigt och tillstyrker förslaget till bildandet av naturreservatet. Skogsstyrelsen har ett angränsande naturvårdsavtal som bör tas i beaktande vid en eventuell utvidgning.

Tingsryds kommun godkänner förslaget till bildande av naturreservatet utan erinran. Att bevara värdefull natur med höga naturvärden går i linje med Tingsryds kommuns miljömål i miljöprogrammet. Kommunen är också positiv till att syftet också är att möjliggöra för friluftslivet. Föreskrifterna påverkar inte och går inte heller emot kommunens verksamheter.

Dan Johansson, fastighetsägare till grannfastigheten Söftestorp 1:7, har inte något emot reservatsbildningen i sak men ser en uppenbar risk att besökare till reservatet kan komma att parkera på och blockera framfarten på småvägar på hans fastighet intill reservatet om det inte finns någon iordningsställd parkeringsplats i reservatet. Han vill att vi skriver i skötselplanen att parkering inte ska ske på hans fastighet och vill att anläggning av parkeringsplats prioriteras högre i åtgärdstabellen.

Tingsryds fågelklubb framför att det är bra med ytterligare naturreservat i Tingsryds kommun och har inga andra synpunkter.

Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

Länsstyrelsen har tagit till sig synpunkterna avseende risken med felparkering utanför reservatet och justerat skötselplanen enligt fastighetsägarens önskemål.

Länsstyrelsens bedömning

Många arter som naturligt förekommer i det svenska skogslandskapet är idag hotade. Flera av dem är beroende av gamla och grova träd eller multnande ved, företeelser som är ovanliga i den brukade skogen. Att på vissa platser skydda skogsområden från avverkning och att utföra skötsel för naturvårdsändamål förbättrar förutsättningarna för att hotade arter ska kunna finnas kvar och utveckla livskraftiga bestånd.

Bevarandet av naturvärdena går inte att förena med skogsbruk eller olika typer av exploatering och ett långsiktigt bevarande kan garanteras genom att ett naturreservat inrättas. Utan ett beslut om bildande av naturreservat riskerar de höga naturvärdena att gå förlorade genom igenväxning, pågående markavvattning, exploatering och skogsbruk. Dessutom krävs långsiktiga skötselinsatser vars finansiering möjliggörs om ett naturreservat bildas. Förutsättningarna att bevara områdets biologiska mångfald och livsmiljöer bedöms som goda om bevarandemålen uppfylls, i enlighet med fastställd skötselplan.

Ekeryd har i länets naturvårdsprogram erhållit klass 3 på en tregradig skala där klass 1 är högst, vilket betyder att området har stora naturvärden. Bildandet av naturreservatet bedöms främja bevarandet av de utpekade värdena.

Stengärdesgårdar och odlingsrösen utgör viktiga livsmiljöer, tillflyktsorter och spridningskorridorer för växt- och djurarter, men har minskat till följd av rationaliserad markanvändning. Biotoperna omfattas inte av det generella biotopskyddet när de ligger i skogsmark och skyddas därför genom reservatets föreskrifter.

Att parkera eller ställa upp husvagn, husbil eller liknande fordon för övernattning är inte tillåtet eftersom det inte planeras för till exempel sophämtning eller toaletter i området.

Länsstyrelsen bedömer att föreslagna föreskrifter är nödvändiga för att skydda de naturvärden som finns i reservatet.

Länsstyrelsen anser att reservatsföreskrifternas utformning innebär en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten. Bildandet av naturreservatet bidrar till Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt uppfyllelse av Sveriges miljökvalitetsmål. Bildande av naturreservatet Ekeryd

bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålen Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt växt och djurliv samt Levande sjöar och vattendrag.

Reservatsbildningen är förenlig med miljöbalkens mål i 1 kap. 1 § och bestämmelserna om hushållning med mark och vatten i 3 och 4 kapitlen miljöbalken. Området berör inte utpekade riksintressen för totalförsvaret, mineralfyndighet, industri, energi, kommunikation, vattenförsörjning eller avfallshantering.

Ekeryd med omnejd ligger inom ett område av särskild betydelse som Försvarsmakten pekat ut med stöd av miljöbalken 3 kap. 9§, TM0352 – Norra Blekinge-Södra Småland (Lågflygningsområde med påverkansområde). Ekeryd ligger också inom ett av Försvarsmakten utpekat påverkansområde; TM0037 – Ronneby flottflygplats (Minimum Safe Altitude-område). Då inga höga objekt avses byggas inom reservatet bedömer Länsstyrelsen att reservatet kan bildas utan att Försvarsmaktens intresse påverkas.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Bestämmelser om skydd för naturen finns i 7 kap. miljöbalken (MB) och förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (FO).

Enligt 7 kap. 4 § MB får ett mark- eller vattenområde av Länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB ska i ett beslut om att bilda naturreservat anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet (inskränkning i pågående markanvändning).

Om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat får Länsstyrelsen enligt 7 kap. 6 § MB förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att vissa för skyddet nödvändiga åtgärder utförs inom reservatet.

Föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett naturreservat och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av Länsstyrelsen enligt 7 kap. 30 § MB och 22 § FO, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet.

Länsstyrelsen ska enligt 3 § FO fastställa en skötselplan för reservatet. Planen anger de långsiktiga målen för skötseln av området och föreskriver vilka åtgärder som ska vidtas för att nå dessa mål. Skyddade områden förvaltas av den länsstyrelse som beslutat om skyddet.

Vid prövning av frågor om skydd av områden enligt 7 kap. MB ska enligt 25 § hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i detta kapitel får därför inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Uppgifter om naturreservatet

Tabell 1. Administrativa data.

Naturreservatets namn	Ekeryd
NVR-id	2064624
Län	Kronoberg
Kommun	Tingsryd
Natura 2000-område	Området ingår inte i nätverket men kan komma att föreslås i framtiden.
Socken	Väckelsång
Lägesbeskrivning	Ekeryd ligger vid sjön Ygden, ca 5 km norr om Tingsryd.
Centrumkoordinater	X: 497595, Y: 6271150 & X: 498118, Y: 6271609
Naturgeografisk region	12a SÖ Smålands skog-/sjörika slätt
Huvudsaklig objektkategori	Ä. Ädellövskog
IUCN-kategori	IV, Habitat/Artskyddsområde (Habitat/Species Management Area)
Fastigheter och ägarkategori	Ekeryd 5:1, Privat
Servitut/rättigheter/samfälligheter	Tingsryd Ekeryd s:2-vägsamfällighet 0763-08/58 Officialservitut: Väg 0763-14/4 Ledningsrätt: Tele Eventuellt också 09/1664 Avtalsservitut: Kraftledning, där lantmäteriet är osäkra på om reservatsområdet berörs.
Sakägare	Enligt bilaga 3
Areal	Totalareal: 40,1 hektar
Förvaltare	Länsstyrelsen i Kronobergs län

Beskrivning av området

Ekeryds naturreservat består av två områden på ömse sidor om Ekeryds säteri, mellan Tingsryd och Väckelsång. De högsta naturvärdena inom området är knutna till ädellövskog, lövsumpskog och trädbärande betesmarker med grova äldre lövträd. I trakten kring Ekeryd och de närliggande byarna Möckleryd och Söftestorp finns gott om fladdermöss, bland annat den ovanliga arten barbastell som trivs i blandningen av ljus och luckig lövskog och småbrutet jordbrukslandskap.

Kungörelse

Länsstyrelsen kungör detta beslut i vår författningssamling. Vi för också in kungörelse om beslutet i ortstidning i enlighet med 27 §

förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. I detta fall för vi in kungörelsen i tidningarna Smålandsposten och Växjöbladet Kronobergaren. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen är införd i tidningen. Beslutet i sin helhet finns tillgängligt på Länsstyrelsen, Kungsgatan 8, Växjö och på Länsstyrelsens hemsida, www.lansstyrelsen.se/kronoberg.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Maria Arnholm med naturskyddshandläggare Elin Åkelius som föredragande. I den slutliga handläggningen har också t.f. länsrådet Carin Lamme Lindh, avdelningschef Maria Levin, enhetschef Maria Unell, naturvårdsförvaltare Patrik Nilsson, kulturmiljöhandläggare Birgitta Warodell, jordbrukarstödshandläggare Märtha Svensson och länsjurist Henrik Skanert medverkat.

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Sakägareförteckning och sändlista
4. Överklagandehänvisning

